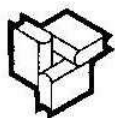

هانا آرنت
زندگی روایت است

ژولیا کریستوا
ترجمه‌ی مهرداد پارسا

رخداد نو

عنوان و نام پدیدآور:	هانا آرنت: زندگی روایت است / ژولیا کریستوا؛ ترجمه مهرداد پارسا
مشخصات نشر:	تهران: رخداد نو، ۱۳۹۴
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۶۴۵۷-۷۳-۴
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیا
یادداشت:	عنوان اصلی: <i>Hannah Arendt: Life Is a Narrative</i>
یادداشت:	نماینه
موضوع:	آرنت، هانا
رده‌بندی کنگره:	JC ۳۵۱ / ۴ ک ۴ ۱۳۹۳
رده‌بندی دیوینی:	۳۲۰/۰۹۲
شماره کتابشناسی ملی:	۳۴۹۰۵۶۸

تهران- خیابان انقلاب، روبه‌روی دانشگاه تهران، ساختمان فروزنده، واحد ۵۱۲.

کد پستی ۱۳۱۴۷۴۴۳۱۹، تلفن: ۶۶۴۹۸۲۹۳، نمابر: ۶۶۴۹۸۲۹۴

• ناشر رخداد نو

ژولیا کریستوا	Julia Kristeva
هانا آرنت	Hannah Arendt
زندگی روایت است	Life is a Narrative

ترجمه مهرداد پارسا خائگاه

ویراستار: مسعود علیا

• چاپ اول ۱۳۹۴ تهران	• شمارگان ۵۰۰ نسخه	• قیمت ۷۰۰۰ تومان
• لیتوگرافی خدمات فرهنگی صبا	• چاپ تصویر	• صحافی نبوت
• طرح روی جلد مینم پارسا		

ISBN 978-600-6457-73-4

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۶۴۵۷-۷۳-۴

Printed in Iran

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

فهرست

۷	یادداشت مترجم
۱۱	پیش‌گفتار
۱۳	فصل اول: زندگی داستان است
۲۳	فصل دوم: آرنت و ارسطو: دفاعیه‌ای برای روایت
۴۳	فصل سوم: روایت قرن بیستم
۶۵	فصل چهارم: "کیستی" و بدن
۸۳	فصل پنجم: داوری
۱۰۱	نمایه

یادداشت مترجم

کریستوا درباره‌ی آرنت دو کتاب نوشت. کتاب اول (نبوغ زنانه: هانا آرنت، ۱۹۹۹) که جلد نخست از سه گانه‌ی نبوغ زنانه: زندگی، دیوانگی، کلام: هانا آرنت، ملانی کلاین، کولت^۱ محسوب می‌شود، بازخوانی و تفسیر اساساً آرنتی اندیشه‌های محوری این فیلسوف سیاسی است که در قالب سه فصل مفصل "زندگی به مثابه‌ی روایت"، "بشریت اضافی" و "تفکر، اراده و داوری" ارائه می‌شود. کریستوا در ادامه‌ی تلاش خود برای یافتن نویسندگان زنی که توانسته باشند، همچون مردان، بر سمپتوم مالیکولیایی خویش غلبه کرده و رنج فقدان را در قالب آفرینش هنری-فکری والایش کنند، این بار آرنت را می‌یابد که از طریق دست یافتن به "عمل" و جاری ساختن آن در زندگی خود، توان رهایی از انزوا و شکنندگی امور بشری را به دست می‌آورد. کتاب دوم (هانا آرنت: زندگی روایت است)^۲ که ادامه‌ی علاقه‌ی کریستوا به مفاهیم آرنتی‌ای همچون زندگی ذهن، روایت/داستان، تکثر بشری و تعهد سیاسی را نشان می‌دهد در واقع مجموعه‌ی پنج سخنرانی او در سلسله سخنرانی‌های الکساندر است (که به افتخار پروفیسور دبلیو. جی. الکساندر^۳، صاحب کرسی ادبیات انگلیسی، در دانشگاه تورنتو راه‌اندازی شد) و همچون اثر قبل، روایتی از تأملات آرنت به دست می‌دهد و

---

1. *Female Genius: Life, Madness, Words: Hannah Arendt, Melanie Klein, Colette*

2. *Hannah Arendt: Life Is a Narrative*

3. W. J. Alexander

البته از او فاصله‌ی چندانی نمی‌گیرد. گرچه این فاصله‌ی اندک در هر دو اثر، گویای احترام عمیق کریستوا به آرنت و اعتقادش مبنی بر ضرورت توجه جدی به اندیشه‌های بنیادی اوست، اما تا جایی که به زندگی روان و ذهن مربوط می‌شود، بررسی کریستوا با تمرکز بر آرنت متأخر وجهی انتقادی می‌یابد؛ برای مثال، او نشان می‌دهد که چگونه آرنت در تأملات خویش درباره‌ی زندگی به مثابه‌ی روایت یا داستان، امکان تلقی روان به مثابه‌ی انتقال و انتقال متقابل (یعنی نوعی روایت‌گری)، و درکل، عملکرد سخن گفتن و گوش سپردن در کردار روان کارانه را در نظر نمی‌گیرد.

البته آرنت با تمایزی که میان دو وجه حیات، یعنی zoe (حیات زیست‌شناختی) و bios (زندگی به مثابه‌ی روایت یا داستان) برقرار می‌کند و بدین طریق با تأکید بر این ایده که زیستن همان اندیشیدن و، به تعبیری، روایت کردن است، راه را برای بینش مذکور هموار می‌کند. روایت، که بر تکرار بشری استوار است، به واسطه‌ی پیوندی که با "عمل" و "آشکارگی" آن در "فضای نمود" دارد، انسان را به سوژه‌ای بدل می‌کند که حقیقت وجود او با "هستی-بالدیگران" و پیش از آن با "هستی-در-جهان" شکل می‌گیرد. از نظر آرنت، بدون بدل ساختن رخداد‌های خام زندگی به رویدادهای زمانمند داستان یا روایتی در جهان و در میان دیگران، امکان تاب آوردن رنج‌ها و گریز از مرزهای تنگ و محصور معنایی که، به تعبیری، همواره "پس از بابل" (و همواره از پیش متکثر) است، وجود نخواهد داشت. بنابراین، می‌توانیم بگوییم که تکرار بشری نیز همچون مفهوم بیگانگی فردی و غریب‌نوازه‌ی کریستوا به عنوان مبنایی ماتقدم و آغازین پدیدار می‌شود که در ظلمانی‌ترین اعصار امیدی ابدی را حفظ می‌کند، امیدی که به بهترین شکل در حقیقت "زادگی" و شروع دوباره آشکار می‌شود. هر زندگی و هر تولدی با ایجاد قابلیت طرح‌افکنی امکان‌های تازه‌ای که برای زیستن فراهم می‌کند یک آغاز تازه است و از این منظر، نقطه‌ی اتصال جدیدی را شکل می‌دهد که تکرار بشری را به حافظه‌ی روایی عمیق‌تری مجهز می‌کند. ذات هستی بشری همان صیوررتی است که حرکت دائمی خود را مدیون اندک تکانه‌های هر

"کبستی" تکین و منحصر به فرد است. با این همه، شاید از نظر کریستوا، "فضای نمود"ی که آرنت آن را عرصه‌ی ظهور خودبیانگری خلاقانه‌ی یک کبستی در نظر می‌گیرد، مقدم بر "شهر" یا پولیس، در مورد فضای روانی فردی و گفتار روان‌کاوانه مصداق داشته باشد. در روان‌کاوی، که محور آن عشق و گفتار عاشقانه است، نطفه‌ی روایت و هویتی بسته می‌شود که می‌تواند امکان زایش دائمی سوژگیویتیته‌ای جدید (به‌مثابه‌ی تولد فردی جدید) را از طریق فرآیند بی‌پایان سرپیچی درونی و "ناانسان شدن" ایجاد کند.

در این کتاب، که به زبانی موجز و گاه پیچیده نوشته شده است، کریستوا آرنت را متفکری معرفی می‌کند که به قصد یافتن امیدی برای زندگی، شرایط و وضعیت بشر را در جهان امروز توصیف می‌کند. هر یک از پنج فصل کتاب که عمدتاً به ایده‌ی کلی روایت اختصاص دارند گویای حرکتی پیوسته و ملموس در مفاهیم آرنتی‌اند؛ از روایت به‌مثابه‌ی امری شخصی که در اینجا در مورد زندگی خود آرنت و نسبت‌هایش با دیگران و حتی هویت یهودی او مصداق می‌یابد گرفته تا روایت به‌عنوان مفهومی قابل دفاع که می‌توان آن را برای گریز از قانون مرگ به "عمل" درآورد. درواقع، این اثر که در حکم تلخیص کتاب اول است، آرنت را به‌عنوان فیلسوفی می‌شناساند که با انگیزه‌ی "عشق به جهان" در پی تحقق بخشیدن به روند زندگی و گریز از "عدم تعلق" است.

پیش گفتار

پیش از همه، مایلم از پروفیسور نیسلروث^۱ تشکر کنم که مرا به مرکز ادبیات تطبیقی دعوت کرد و فرصتی به من داد تا با دانشجویان و هیئت علمی دانشگاه تورنتو آشنا شوم و از نزدیک شاهد این جمع برجسته باشم. به ویژه از پروفیسور پل پرون^۲ در یونیورسیتی کالج، که در دعوت از من برای ایراد این سخنرانی‌ها در قالب سخنرانی‌های معتبر الکساندر پیشقدم بود، و از پروفیسور فرانک کالینز^۳، که آن‌ها را [به انگلیسی] ترجمه کرد، سپاسگزارم.

در این سخنرانی‌ها به برخی از جنبه‌های فلسفی آثار هانا آرنت — فهم او از مفاهیمی همچون زبان، خود، بدن، فضای سیاسی و زندگی — پرداخته‌ام. به تفسیر مبسوط نوشته‌های سیاسی آرنت مانند خاستگاه‌های تمامیت‌خواهی^۴، آیشمان در اورشلیم^۵ یا بحران‌های جمهوری^۶ که پیش‌تر به خوبی شاخه شده‌اند و درباره‌شان بحث‌هایی بسیار جدی صورت گرفته نپرداخته‌ام. اما همواره آن‌ها را در ذهن داشته‌ام، و از شما نیز می‌خواهم هنگام گوش کردن به مباحث من آن‌ها را در

---

1. Nesselroth

2. Poul Perron

3. Frank Collins

4. *The Origins of Totalitarianism*

5. *Eichmann in Jerusalem*

6. *Crises of the Republic*

نظر داشته باشید. امیدوارم ملاحظات من، که بیشتر فلسفی است تا سیاسی — به‌طور غیر مستقیم — به روشن شدن برخی از تناقضات آرنتم و برخی سوءفهم‌ها درباره‌ی مواضع او کمک کنند.

www.ketab.ir